



16 ноември  
14:00-18:30 ч.



Ул. Чаталджа 76  
София



БЪЛГАРСКА  
СТОПАНСКА  
КАМАРА

В ПОДКРЕПА НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС ОТ 1980 г.

ДИСКУСИЯ

## ПЕНСИОННО- ОСИГУРИТЕЛНАТА СИСТЕМА:

- ↪ състояние,
- ↪ проблеми,
- ↪ визия за развитие



[www.bia-bg.com](http://www.bia-bg.com)

# ПЕНСИОННАТА СИСТЕМА В БЪЛГАРИЯ 2000 – 2022 Г.

проф. д-р Станислав Димитров

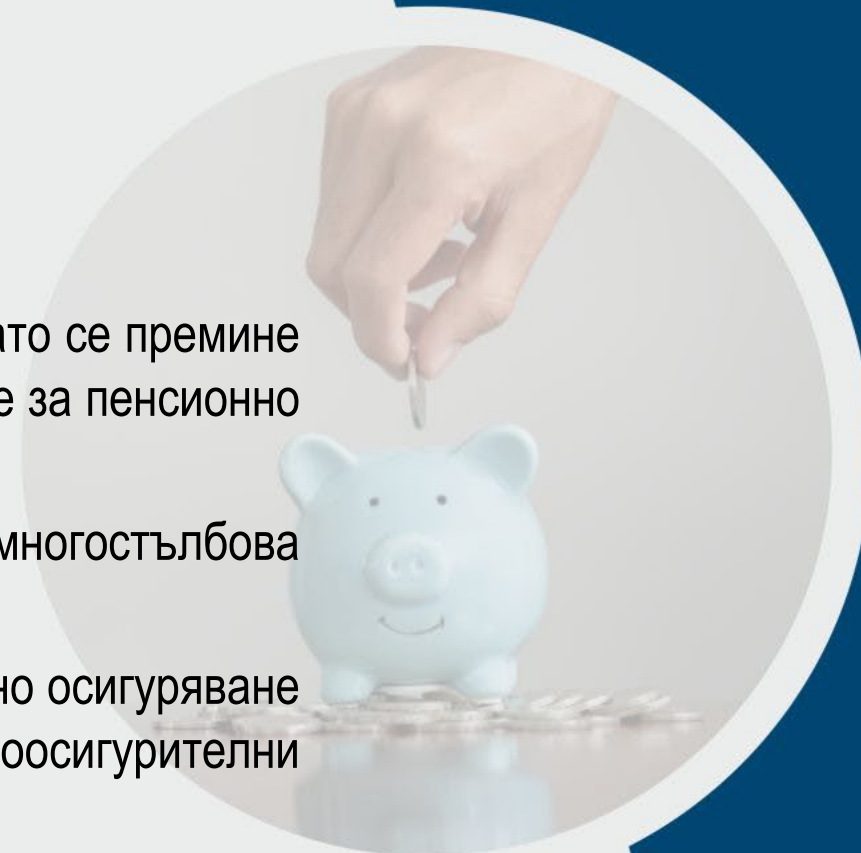
*Ръководител на Катедра "Финанси и застраховане" във ВУЗФ*



# ПЕНСИОННАТА РЕФОРМА ОТ 2000 г.

## Основни цели в Стратегия за пенсионната реформа от 1999 г.

- Повишаване на общото равнище на пенсионната защита
- Постигане на по-голяма социална справедливост
- Финансово стабилизиране на системата
- Обогавяване архитектурата на системата за пенсионно осигуряване като се премине от едностълбова към тристълбова система и се разнообразят формите за пенсионно осигуряване
- Въвеждане на три стълба - концепция на Световната Банка за многостълбова социална защита, „сигурност чрез многообразие“
- Към публичната пенсионна система се въведе задължително пенсионно осигуряване на капиталов принцип, осъществявано от лицензирани пенсионноосигурителни дружества /ПОД/
- ПОД управляват и фондовете от третия стълб /1994 г./



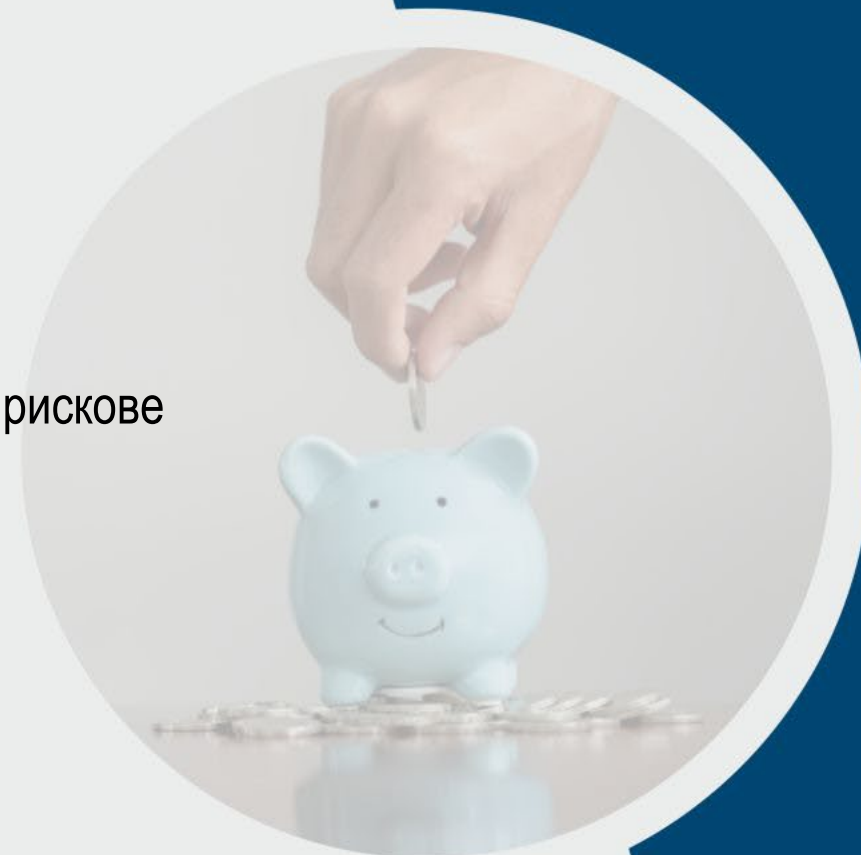
# ОБЩА ПЕНСИОННА СИСТЕМА - БЪЛГАРИЯ





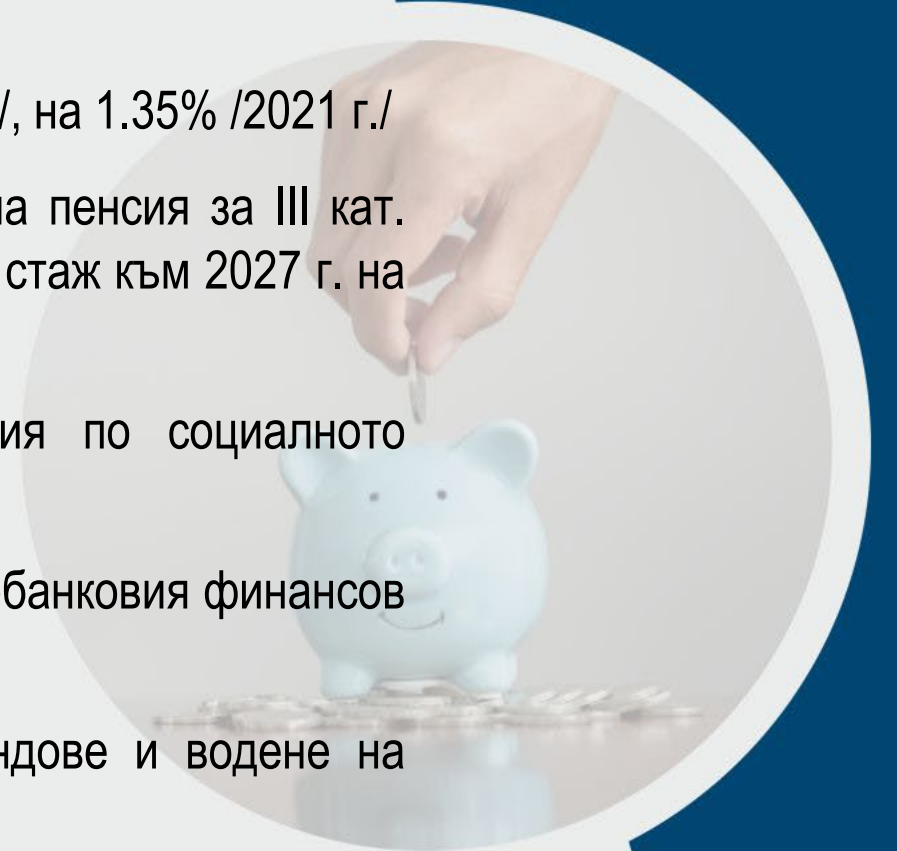
# ПЕНСИОННАТА РЕФОРМА ОТ 2000 г.

- По-строги критерии за достъп до осигурителни права
- Точкова система за пенсиониране
- Ограничаване на ранното пенсиониране
- Обвързване размера на пенсията с конкретния принос
- Диференциране на осигурителните вноски по отделни групи осигурени рискове
- Задължителна регистрация на трудовите договори
- Минимални осигурителни прагове



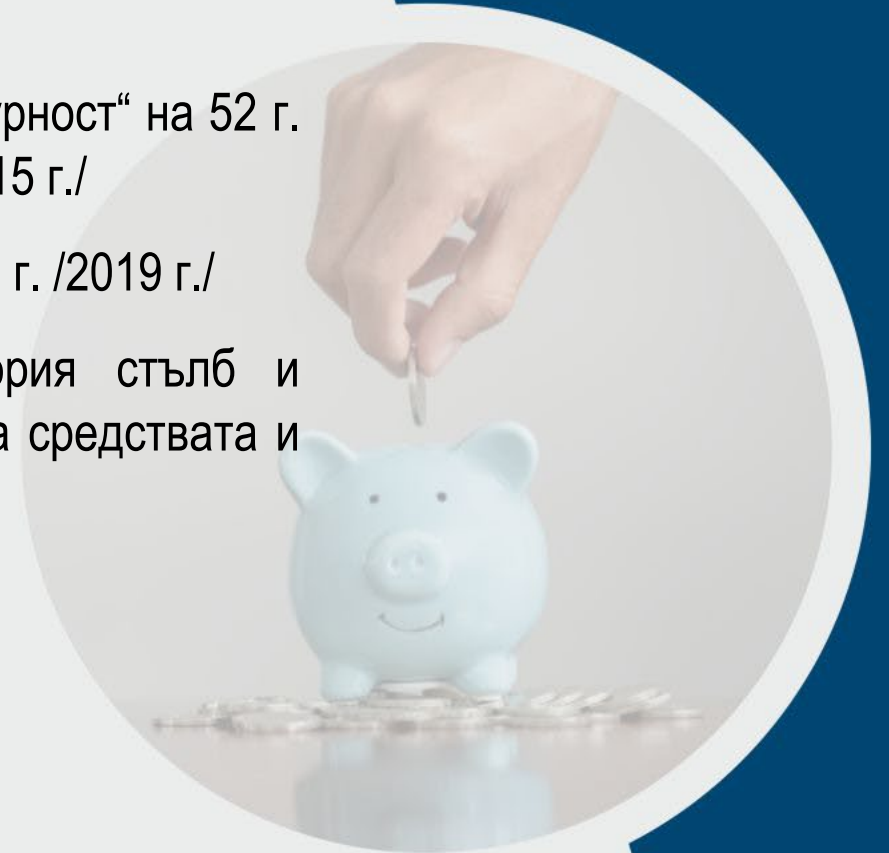
# ОСНОВНИ ПРОМЕНИ 2001 – 2023 г.

- Намаляване на осигурителните вноски /от 2001 г./
- Увеличаване тежестта на 1 г. осигурителен стаж от 1% на 1.1% /2009 г./, на 1.35% /2021 г./
- Постепенно увеличаване на възраст и стаж за придобиване право на пенсия за III кат. труд: възраст на 65 г. за мъже - 2029 г. и жени – 2037 г.; осигурителен стаж към 2027 г. на 40 г. мъже и 37 г. жени /2015 г./
- Приемане на Кодекс за социално осигуряване - цялата материя по социалното осигуряване /2003 г./
- Създаване на Комисия за финансов надзор - обединява надзора на небанковия финансов сектор /2003 г./
- Въвеждане на ежедневна оценка на активите на пенсионните фондове и водене на индивидуалните партии и в дялове /2004 г./



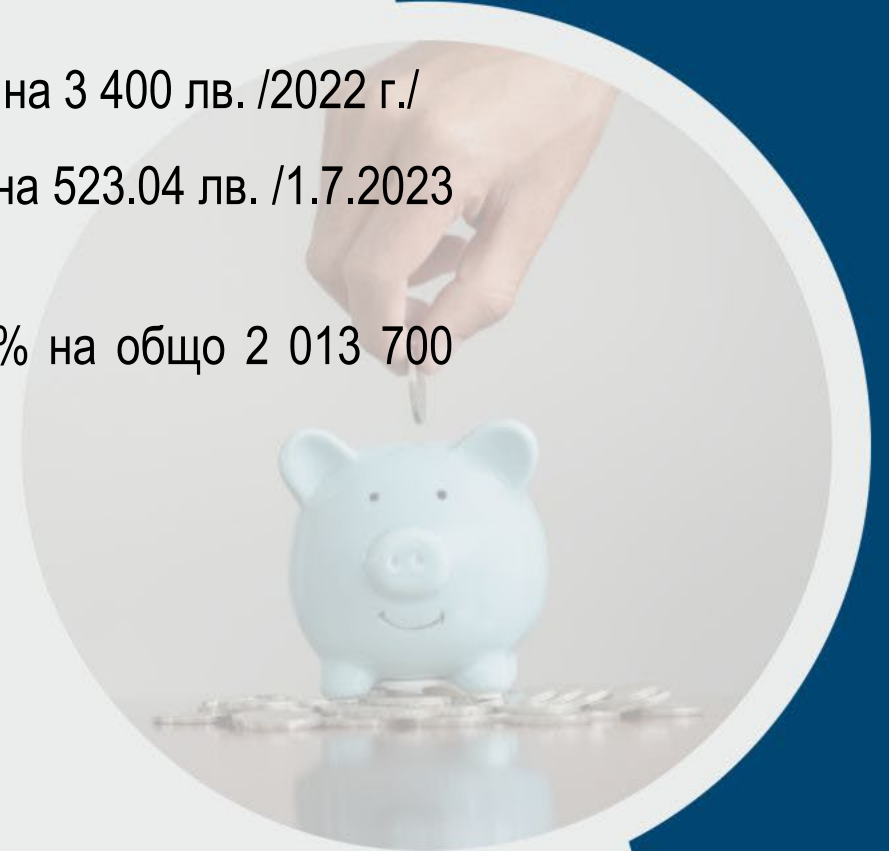
# ОСНОВНИ ПРОМЕНИ 2001 – 2023 г.

- Увеличаване на вноската в УПФ до 5% /2007 г./, но не и до 7% /2014 г./
- Въвеждане на възраст за пенсиониране на работещите в сектор „Сигурност“ на 52 г. и 10 мес. и нарастване с по 2 мес. до достигане на 55 г. към 2029 г. /2015 г./
- Изчисляване на новите пенсии само от осигурителния доход след 2000 г. /2019 г./
- Отмяна на задължителния характер на осигуряването във втория стълб и предоставяне на възможност на осигурените лица за прехвърляне на средствата и осигуряване изцяло в първия стълб /2014 г./
- Намаляване на таксите при ДЗПО /2015 г./
- Фаза на изплащане при ДЗПО /2021 г./
- Гаранция за вноските при ДЗПО /2021 г./



# ОСНОВНИ ПРОМЕНИ 2001 – 2023 г.

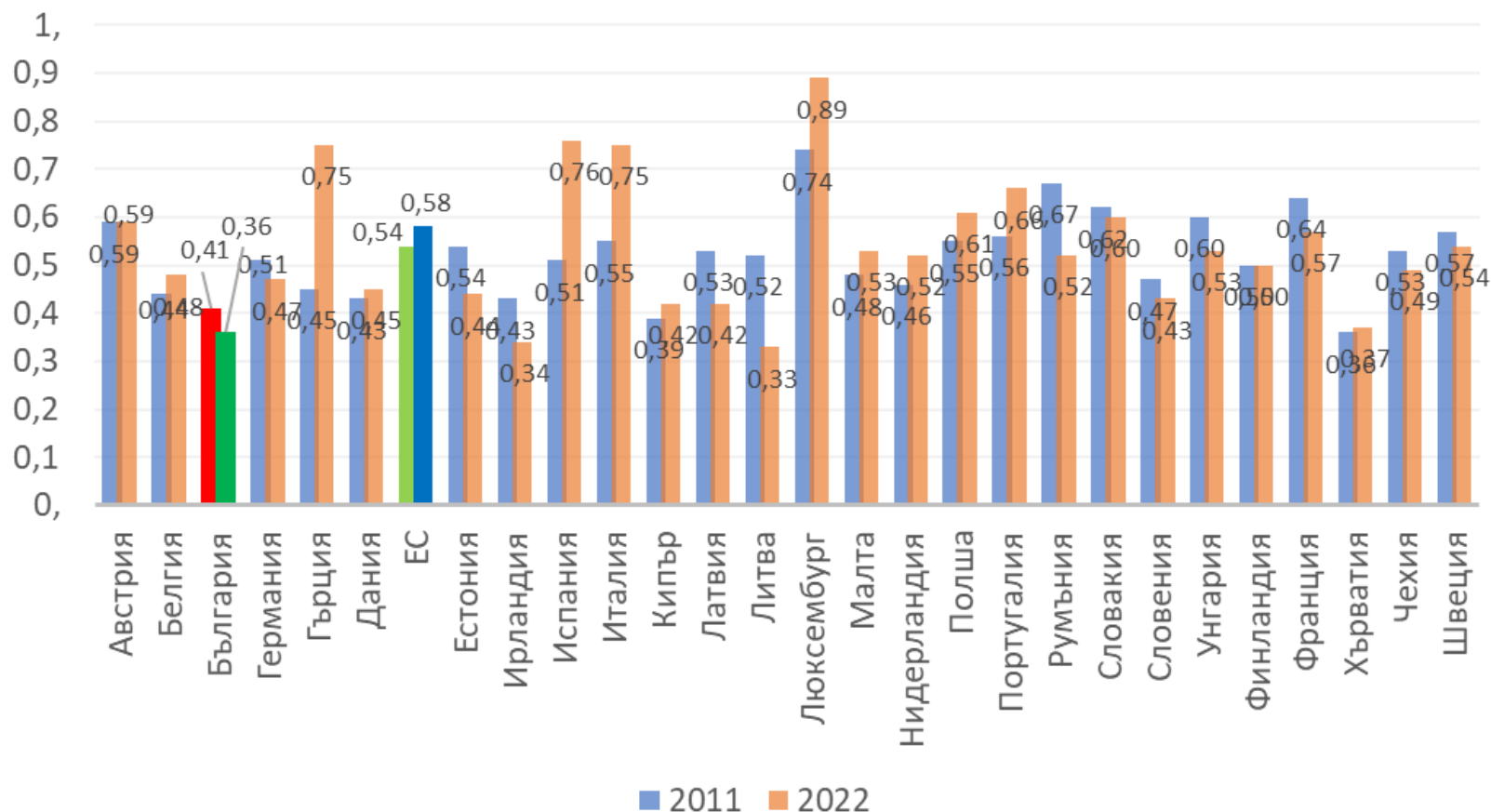
- Увеличаване на максималната пенсия за осигурителен стаж и възраст на 3 400 лв. /2022 г./
- Увеличаване на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст на 523.04 лв. /1.7.2023 г./, при линия на бедност от 504 лв.
- Увеличение на месечния размер на пенсиите от 1 юли 2023 г. с 12% на общо 2 013 700 пенсионери





# БЪЛГАРИЯ – 36%, ЕС - 58%

## Брутен коефициент на заместване на дохода от пенсия в ЕС



# ДОО – ПОКАЗАТЕЛИ

показател / година	2013 г.	2016 г.	2019 г.	2022 г.
Осигурени лица в ДОО	2 729 800	2 765 138	2 794 029	2 794 249
Брой пенсионери /средномесечен/	2 195 904	2 180 890	2 145 271	2 036 543
Брой пенсии /средномесечен/	2 677 598	2 625 152	2 162 013	2 049 318
Приходи от осигурителни вноски (хил. лв.)	4 220 170	5 064 901	7 559 866	9 841 317
Трансфери от централния бюджет за ДОО (хил.лв.)	4 703 174	4 953 632	3 931 563	8 054 317
Разходи на ДОО (хил. лв.) в т.ч.	8 972 158	10 188 001	11 656 486	18 108 350
Разходи за пенсии (хил. лв.)	7 746 096	8 706 419	9 860 527	15 634 715
Разходи за пенсии като % от БВП (в %)	9,4	9,2	8,2	9,5
Средна работна заплата за страната (лв.)	775	948	1 267	1 761
Средномесечен осигурителен доход за страната (лв.)	649	770	987	1298
Средна пенсия на пенсионер (лв.)	294	333	383	675
Средна пенсия за осигурителен стаж и възраст (лв.)	318	365	423	731
Минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО (лв.)(средно за периода)	149	159	214	419
Брой пенсионери на 100 осигурени лица	80,4	78,9	76,8	72,9
Средна пенсия на пенсионер към средномесечен осигурителен доход за страната (в %)	45,3	43,2	38,8	51,9
Средна пенсия на пенсионер към средномесечен "нетен" осигурителен доход за страната (в %)	57,8	55,1	50,0	66,9



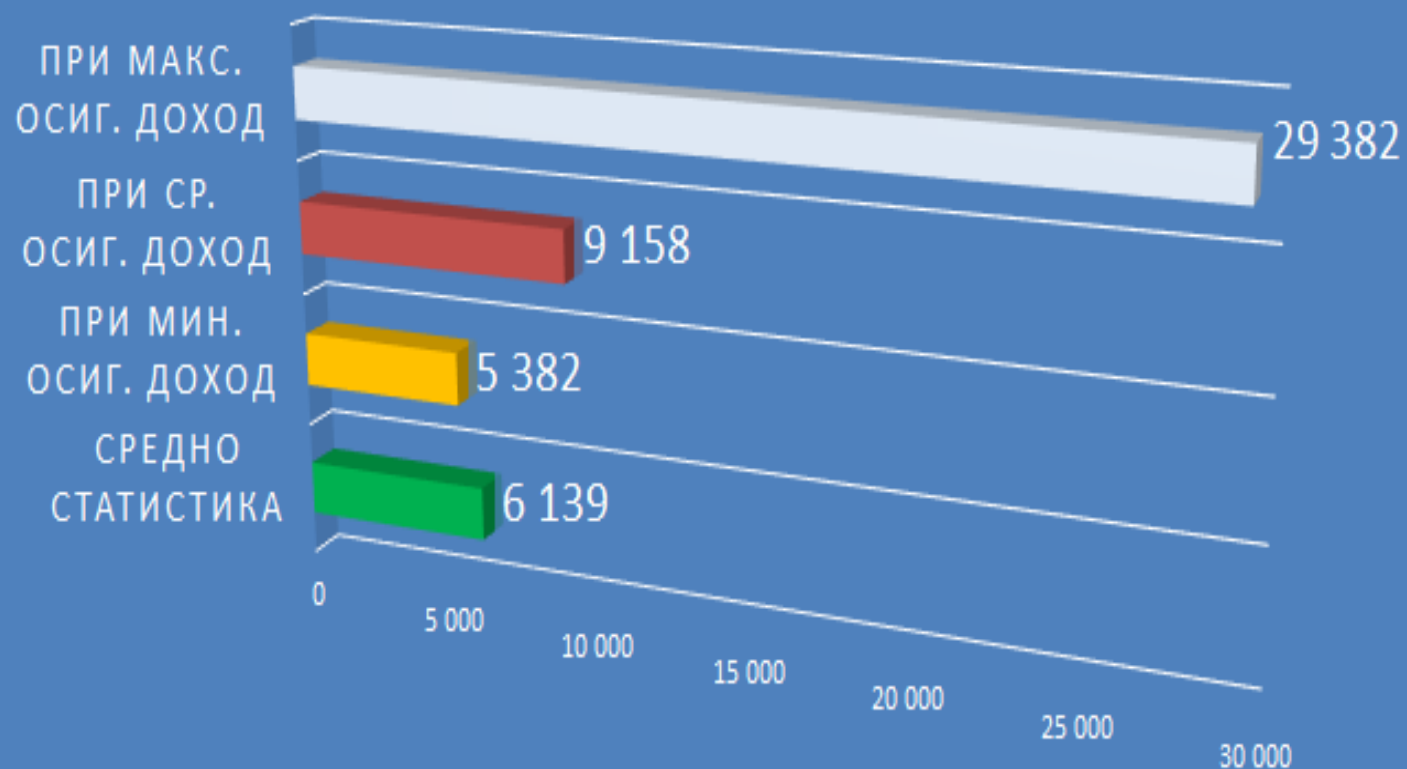
**ВУЗФ**

Финанси, застраховане,  
бизнес, предприемачество  
и иновации



# УПФ – СРЕДСТВА ПО ЛИЧНАТА СМЕТКА

## НАТРУПАНИ СРЕДСТВА НА ЛИЦЕ В УПФ В ЛВ.

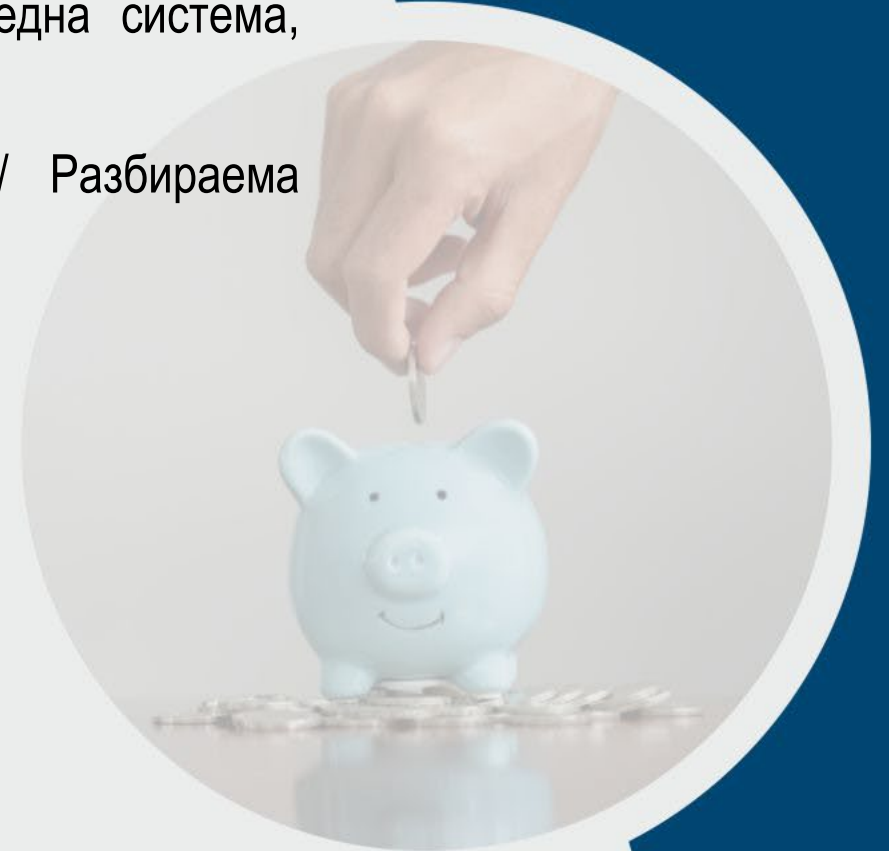


- Размери на пенсиите – минимална, средна, максимална, формула, % от БВП
- Финансиране на пенсиите – размер на вноските, заплащане на лични вноски от всички лица, % дефицит
- Развитие на втория стълб
- Развитие на третия стълб
- Взаимовръзки трите стълба



# РЕШЕНИЯ?

- Системен подход – разглеждане на трите стълба като част от една система, разработване на надграждаща концепция
- Информираност / Лична инициатива / Финансова грамотност / Разбираема информация към младите
- Социален подтик (social nudge) / Данъчни стимули
- Общи политики в ЕС / добри практики ОИСП





# БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

проф. д-р Станислав Димитров  
[sdimitrov@vuzf.bg](mailto:sdimitrov@vuzf.bg)

